

Setkání lídrů průmyslu a dopravy 2017

Společnost CEEC Research společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR uspořádala 16. června 2017 pro čelné představitele českých průmyslových firem prezentaci výsledků svého výzkumu na téma Průmysl 4.0 s následnou diskusí o aktuálních otázkách souvisejících jak s dopady čtvrté průmyslové revoluce, tak iniciativou Průmysl 4.0, vyhlášenou loni MPO na podporu českých firem s cílem maximálně využít pozitivní změny, které jsou s čtvrtou průmyslovou revolucí spojeny, a naopak omezit její negativní dopady.

Průmyslu by nejvíce pomohlo zjednodušení administrativy

Podle výsledků průzkumu provedeného společností CEEC Research by k rychlejší implementaci principů průmyslu 4.0 přispělo zejména zjednodušení administrativy a standardizace a zřehlednění legislativy. Rozbujelá byrokracie je nejvýznamnější brzdou technického rozvoje. Na otázku „jaké kroky ze strany vlády na podporu průmyslu 4.0 by vaše firma ocenila“ uváděly firmy na dalším místě, hned za zjednodušením administrativy a legislativy, zvýšení podpory výzkumu a vývoje reflektující skutečnou českou průmyslovou praxi. Existuje přitom mnoho programů, které mohou výzkum a vývoj v průmyslových podnicích podpořit, jenže zapojení do nich je natolik administrativně náročné, že je pro malé a střední podniky v podstatě nemožné – takže se vracíme zpět k prvnímu bodu. S tím souvisí také další bod, totiž efektivnější a cílenější využití fondů a finančních prostředků. Ty totiž nesměřují do nejperspektivnějších oborů a podniků, ale do těch společností, které dokážou nejlépe vypracovat příslušnou projektovou dokumentaci a uspět ve výběru.

Dalším bodem je daňová podpora vývojevých a inovačních aktivit. Ta je jednak nízká, jednak „podezřelá“: jestliže si firma chce takové náklady uplatnit v odpočtu daně, vystavuje se zvýšenému riziku kontrol ze strany finančního úřadu.

Infrastruktura: komunikační i dopravní

Na předních místech kroků, které firmy po vládě požadují, bylo ještě zlepšení infrastruktury. Infrastruktura zde nejsou myšleny jen telekomunikace, ale i dopravní infrastruktura. Její rozvoj je označován jako chaotický. Zejména strojírenské firmy by ocenily větší podporu železniční nákladní dopravy, která by mohla odlehčit trvale přetíženým dálnicím a silnicím. Například Antonín Růžička, generální ředitel WIKOV Industry, a. s., k tomu říká: „Dopravní infrastruktura prochází již několikátým rokem po většinu roku rozsáhlými opravami, a dopravní obslužnost je tak velmi komplikovaná. Myslím, že zcela chybí koncepce, která by dostala tranzitní a dálkovou nákladní dopravu na železnici. ČR by měla budovat síť kombinované přepravy,

kteřá by pružně umožňovala přepravu kamionů po železnici.“

Pro mě se do první desítky poněkud překvapivě nedostala podpora bezpečnosti dat a infrastruktury. Osobně si myslím, že to není

Obr. 1. Diskutující: zleva Petar P. Stanchev, ředitel Aplis CZ, Karla Šlechtová, ministryně pro místní rozvoj, Pavel Bělobrádek, vicepremiér pro vědu a výzkum, Eduard Muřický, náměstek ministra na ministerstvu průmyslu a obchodu, Jiří Vaňásek, náměstek ministryně na ministerstvu práce a sociálních věcí, Alena Burešová, ředitelka pro průmysl a ICT, CEEC Research

proto, že by v této oblasti česká vláda neměla co zlepšovat, ale proto, že firmy tento problém zatím necítí jako palčivý.

Průmysl 4.0 a snižování náročnosti na lidskou práci ve výrobě

V další otázce se firmy vyslovovaly k tomu, jak průmysl 4.0 ovlivní počet pracovníků ve firmách. Z odpovědí vyplývá, že někteří ředitelé ještě nepostřehli rozdíl mezi automatizací, robotizací a principy průmyslu 4.0. Očekávají totiž snížení počtu pracovníků především v dělnických, méně kvalifikovaných profesích, což ale není to, kam průmysl 4.0 cílí. Bohdan Wojnar, prezident Sdružení automobilového průmyslu a člen představenstva Škoda Auto, a. s., to komentuje: „Změny se nebudou týkat pouze výroby, kde k nim již ve značné míře dochází. Průmysl se možná ještě více promění vzhledem k digitalizaci práce v kancelářích.“

Věcné téma: technické vzdělávání

Dalším tématem průzkumu bylo technické vzdělávání. Podle názorů většiny oslovených ředitelů české školství nové trendy a poža-

davky související s průmyslem 4.0 nereflektuje vůbec (38 %) nebo jen částečně (62 %). Firmy sice pozorují rostoucí podporu technickému vzdělávání ze strany vlády (54 % oslovených odpovědělo kladně), ale úroveň absolventů stále považují za průměrnou až podprůměrnou, zvláště pokud jde o schopnost nabyté znalosti implementovat v praxi. Důvodem je skutečnost, že technické vzdělání stále není pro žáky dostatečně atraktivní a ti nejlepší si často vybírají jiné obory. Například podle Milana Mála, obchodního manažera firmy Van Leeuwen Pipe a Tube, s. r. o., by měla vláda investovat do postupného „brand buildingu“ českého průmyslu a jeho výrobků, aby mladí lidé už od útlého věku považovali technické obory za přitažlivé.

Na otázku, jaké kroky by nejvíce pomohly k lepší připravenosti absolventů technických oborů na nové trendy v průmyslu, odpovědělo nejvíce respondentů, že by to mělo být prohloubení vazby složení studijních oborů a jejich obsahu na potřeby praxe a zintenzivnění spolupráce škol s firmami v oblasti výměny informací a znalostí. Neskromně si dovoluji připomenout, že právě to jsou také priority časopisu Automa – ačkoliv tuto naši činnost nespponsoruje vláda, ale právě průmyslové podniky, které jsou našimi inzerenty.

Zavádění principů průmyslu 4.0 do průmyslové praxe

Co se týče zavádění principů průmyslu 4.0, je podle průzkumu výrazný rozdíl mezi velkými a malými firmami: zatímco velké firmy principy průmyslu 4.0 aktivně zavádějí, malé spíše sledují vývoj, aktivně však principy průmyslu 4.0 zavádějí jen 2 % z nich.

Zde bych upozornil na to, že to může být do jisté míry dáno i chápáním toho, co je průmysl 4.0. Ve velké firmě si ředitel odškrtně, že zavádí průmysl 4.0, aby dostal pochvalu od zahraničních majitelů, a přitom ani nemusí vědět, v čem čtvrtá průmyslová revoluce spočívá. Naproti tomu malé, zvláště inovativní a start-upové firmy podle principů průmyslu 4.0 přirozeně pracují, aniž by cítily potřebu to tak nazývat.

Petr Bartošík